

Poul Schlüters gulvtæppetale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

25. april 1989

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Kildeintroduktion hentet fra kilden:

Den såkaldte 'gulvtæppetale', som statsminister Poul Schlüter (C) holdt i Folketinget den 25. april 1989, var et svar på den kritik, som var blevet rettet mod den tidligere justitsminister Erik Ninn-Hansen (C) af Folketingets ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansen. Kritikken gik på, at Erik Ninn-Hansen bevidst havde søgt at forhindre tamiler fra Sri Lanka i at komme til Danmark i forbindelse med familiesammenføringer. Han havde over for retsudvalget hævdet, at forholdene på Sri Lanka havde bedret sig, og at man derfor nedprioriterede tamilernes sager. SF og Socialdemokratiet krævede, at en kommissionsdomstol skulle se nærmere på sagen.

I talen forsvarede Poul Schlüter sin tidligere justitsminister og hævdede, at regeringen ikke havde foreholdt Folketinget informationer. Statsministeren sluttede talen med ordene: *Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet*, og talen blev efterfølgende kendt som 'gulvtæppetalen'.

Forslagsstillerne ønsker, at regeringen skal nedsætte en kommissionsdomstol til yderligere undersøgelse af en lang række nærmere beskrevne momenter i de tamilske familiesammenføringsager. Regeringen kan ikke støtte dette forslag. Efter vor opfattelse indeholder ombudsmandens redegørelse en udførlig, udtømmende og tilstrækkelig fremstilling af sagens baggrund og forløb. Ombudsmanden har – som altid – haft helt frie hænder ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af sin undersøgelse af også denne sag.

Ombudsmanden selv slutter sin beretning med at konstatere, at siden der nu er meddelt opholdstilladelse i samtlige de omhandlede sager, har han ikke nu anledning til at foretage yderligere i sagen. Det ville derfor af principielle grunde være særdeles betænkeligt i forhold til ombudsmandsinstitutionen, dersom ombudsmandens konklusioner ikke kunne markere sagens afslutning. Dersom en kommissionsdomstol skulle etableres, måtte den jo nødvendigvis begynde helt forfra og også inddrage ombudsmandens egen beskrivelse og vurdering i sit arbejde. Også kommissionsdomstolen måtte ifølge sagens natur være fuldstændig frit stillet.

Regeringen mener på denne baggrund ikke, at det kan tjene et fornuftigt formål, at man nu skal påbegynde afhøring af i snesevis af politikere og embedsmænd.

Jeg mener også, at det er værd at mærke sig, at ombudsmanden heller ikke i den foreliggende sag har gjort brug af den særlige bestemmelse i § 11 i instruksen for Folketingets ombudsmand. Ifølge denne bestemmelse skal ombudsmanden, hvis han konstaterer, at der er begået fejl eller forsømmelser af større betydning, give særskilt meddelelse til Folketingets retsudvalg og til vedkommende minister. Denne fremgangsmåde har ombudsmanden som sagt ikke benyttet sig af.

I stedet har ombudsmanden valgt den almindelige procedure, hvorefter sager, hvori ombudsmanden har udtalt kritik, alene fremsendes til Retsudvalget til orientering. Jeg synes også, at dette kan tages som en tilkendegivelse fra ombudsmanden om karakteren af hans kritik.

Efter regeringens opfattelse foreligger denne sag fuldt og åbent belyst. Med hensyn til ansvaret for den prioritering af tamilske familiesammenføringsager, som gennem en bestemt periode blev fulgt af Direktoratet for Udlændinge, foreligger heller ingen tvivl. Ansvaret ligger hos den daværende justitsminister og regering. Regeringen har påtaget sig ansvaret for et fuldt klarlagt begivenhedsforløb. Det er nu engang altid den pågældende minister og regering, der bærer ansvaret for forvaltningen.

Ombudsmanden har anvendt et kraftigt ordvalg i sin karakteristik af den prioritering, hvorom sagen drejer sig. ”Overordentlig kritisabel” er det udtryk, ombudsmanden bruger. Jeg er helt opmærksom på, at dette er alvorlige ord fra ombudsmandens pen. For at proportionssansen nu ikke skal gå tabt, vil jeg minde om, at Folketingets medlemmer jo ved, at dette udtryk - og også endnu stærkere udtryk – tidligere i et antal tilfælde er anvendt af ombudsmanden, uden at dette har ført til krav om nedsættelse af kommissionsdomstole eller andre supplerende undersøgelser.

Og så vil jeg gerne sige, at regeringen ikke anfægter ombudsmandens vurdering eller stiller sig kritisk an over for den. Som statsminister vil jeg gerne tilkendegive også fra Tingets talerstol, at naturligvis er det beklageligt, at ombudsmanden i sagen om de tamilske familiesammenføringer har fundet forvaltningen

overordentlig kritisabel. Vi har noteret os ombudsmandens kritik, og den kritik tager regeringen til efterretning. Det vil sige, at den retter regeringen sig efter. Den vil være normgivende i eventuelle tilsvarende sager, der måtte foreligge i fremtiden.

Jeg vil gerne føje nogle enkelte væsentlige betragtninger til om selve stridens problemstilling, så denne problemstilling ikke går i glemmebogen. Der har ikke været tale om et totalt stop for tamilske familiesammenføringer igennem 1988. Tallene taler for sig selv. Af de 500 tamiler, der i 1988 ønskede at opnå opholdstilladelse i kraft af reglerne om familiesammenføringer, fik mere end 200 personer tilladelsen i 1988.

Jeg tror, alle vil huske, at i årene 1986 og 1987 var antallet af familiesammenføringer i Danmark overordentligt stort. Efter fredsftalen, der blev afsluttet mellem Indien og Sri Lanka i juli 1987, ændrede forholdene i Sri Lanka sig til det bedre. FN's højkommisær for flygtninge har anslået, at i perioden fra juli 1987 til september 1988 vendte ca. 40.000 tamiler tilbage til Sri Lanka. Forholdene på øen var så forandrede, at flere europæiske lande fandt, at det var forsvarligt at sende tamilske asylansøgere tilbage.

Vi skal også huske på vor egen hjemlige politiske situation i efteråret 1987. Fra socialdemokratisk side var der stærke røster fremme om en begrænsning af familiesammenføringerne. Ved justitsministerens fremsættelse den 7. oktober 1987 af forslag til ændringer af udlændingeloven henviste han bl.a. til disse udtalelser. Under lovforslagets førstebehandling den 13. oktober 1987 her i salen tilkendegav en række ordførere en vilje til stramning af familiesammenføringsreglerne.

Dette var en del af baggrunden for, at justitsministeren den 3. december – få måneder efter – netop under henvisning til forhandlingerne her i Tinget sendte Retsudvalget et notat om modeller for begrænsning af familiesammenføringerne. Notatet var tænkt som et oplæg til de mulige løsninger på problemet, som var efterlyst under debatten i Folketinget.

I dette notat nævnes – hvorom sikkert ingen af os har været i tvivl – at som udlændingelovens § 9 er formuleret, er der, når betingelserne i øvrigt er opfyldt, tale om et retskrav på opholdstilladelse. Men det siges tillige i notatet, at på baggrund af den ganske betydelige stigning i antallet af udlændinge, der opnår

opholdstilladelse i kraft af familiesammenføringsreglerne, kunne det overvejes at foretage en nøjere ressourcestyring i Direktoratet for Udlændinge, således at der behandles et bestemt antal familiesammenføringsager om året. En sådan styring, vil kunne virke som en faktisk kvote for, hvor mange tilladelser der gives om året. Dette, siger man i notatet, vil medføre modtagelse under ordnede forhold, idet man hermed sikrer et stabilt antal indrejsende.

En sådan generel ordening blev imidlertid ikke gennemført, og det forblev derfor ved den så omtalte nedprioritering.

Ombudsmanden underkender ikke, at en prioritering principielt vil kunne foretages, men han underkender berettigelsen af den konkrete prioritering, som Direktoratet og Justitsministeriet foranstaltede – ganske særligt under hensyn til dens tidsmæssige udstrækning. Ombudsmandens vurdering af den pågældende prioriterings berettigelse er unægtelig en ganske anden end den, forvaltningen anlagde, men ombudsmanden er nu engang Folketingets ombudsmand, og hans fortolkning og vurdering retter regeringen sig efter.

Der er et andet moment, man heller ikke skal forbise. Jeg synes man godt kan sige, at i denne sag har der i meget høj grad været tale om åbenhed og offentlighed. Regeringen var bekendt med beslutningen om nedprioritering. Retsudvalget blev grundigt orienteret af justitsministeren under samrådet den 27. september 1988. At ministeren også under samrådet nævnte de allernyeste oplysninger om de forværrede forhold, som nu betød, at FN midlertidigt indstillede repatrieringen, lader sig ikke bestride og fremgår i øvrigt klart af dagspressen for den 28. september. Jeg henviser f.eks. til Berlingske Tidende.

Lad mig så sige følgende til sidst: Det er et hævdevundet dansk princip, at kommissionsdomstole hverken kan eller skal undersøge eller placere det politiske ansvar for en sags behandling. Det kan kun Folketinget gøre. Hvad skulle det dog så tjene til at lade en kommissionsdomstol i denne sag afhøre et stort antal folketingsmedlemmer, medlemmer af regeringen, embedsmænd i Folketinget og i centraladministrationen og måske adskillige andre om deres viden i denne sag?

Der er ingen tvivl om, hvor ansvaret placeres. Det placeres hos justitsministeren og regeringen. Den foreliggende sag er belyst tilstrækkeligt, og ansvaret var regeringens og justitsministerens. Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet.

Kilde

danmarkshistorien.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schluters-gulvtaeppetale>